

KRITERIER FÖR STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD FÖR ÖVER 65-ÅRINGAR I VÖRÅ KOMMUN

Tillämpas från och med den 1.1.2017

Tillämpas från och med 1.3.2021

Godkänd av Omsorgsnämnden i Vörå § 143/14.12.2016

Uppdaterad och godkänd av Omsorgsnämnden i Vörå § 11/24.2.2021

Innehåll

1. MÅLSÄTTNING OCH PRINCIPER	1
2. KRITERIER FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD	1
2.1 Förutsättningar för närståendevård.....	1
2.2 Vem kan bli närståendevårdare	2
2.3 Ansökan om närståendevård	2
2.4 Utvärdering av servicebehov för närståendevård för över 65-åringar	3
2.5 Kriterier för närståendevård för över 65-åringar	4
2.6 Vårdarvode	4
2.7 Beslut om beviljande av stöd för närståendevård för över 65-åringar	5
3. STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD INNEFATTAR	6
3.1. Tjänster till stöd för närståendevårdarens vårduppdrag	6
3.2 Vårdarvode till närståendevårdare	7
3.3 Lagstadgad ledighet.....	8
3.4 Service under närståendevårdarens ledighet och annan frånvaro	9
3.4.1 Vikarierande närståendevårdare	9
3.4.2 Hemservice	9
3.4.3 Intervallvård	9
3.5 Pensions- och olycksfallsförsäkring till närståendevårdaren	9
4. AVTAL OM NÄRSTÅENDEVÅRD	10
5. VÅRD- OCH SERVICEPLAN	11
6. BEGREPPSDEFINITIONER	11

1. MÅLSÄTTNING OCH PRINCIPER

Stöd för närståendevård är en lagstadgad social service som kommunen skall ordna inom ramen för sin budget. Med närståendevård avses den vård och omsorg som en anhörig eller en annan närstående person ger i hemmet för en åldring, handikappad eller en person med nedsatt funktionsförmåga. Stödet för närståendevård består av de tjänster som tillhandahålls den vårdbehövande samt av vårdarvode, ledighet och tjänster som stöder närståendevården.

Syftet med stöd för närståendevård är att stöda den vårdbehövandes möjligheter att bo kvar hemma så länge som möjligt. Närståendevården ska svara mot vårdbehoven och målsättningen är att stödet ersätter andra vårdformer exempelvis effektiviserat serviceboende inom äldreomsorgen.

Beviljande av stöd för närståendevård förutsätter att den vårdbehövande är i behov av daglig vård och omsorg för att klara sig i vardagen i det egna hemmet. Stöd för närståendevård kan inte beviljas för enbart hjälp med sysslor i hemmet eller utträttande av ärenden.

Lagen om stöd för närståendevård (937/2005) har som syfte att främja en närståendevård som är förenlig med den vårdbehövandes bästa genom att trygga tillräckliga social- och hälsovårdstjänster, kontinuerlig vård samt stöd för närståendevårdarens arbete. Social- och hälsovårdsministeriet har även utarbetat en handbok för kommunala beslutsfattare (Stöd för närståendevård, handbok för kommunala beslutsfattare, 2015:31), handboken fungerar också som ett stöd för förverkligandet av stöd för närståendevård.

En lagändring gällande stöd för närståendevård trädde i kraft 1.7 2016. Målsättningen med lagändringen är att förbättra möjligheten för närståendevårdare att ta ut sina ledigheter och på så vis stödja deras ork i arbetet. I och med lagändringen utvecklas systemet för ledighet och möjlighet till avlastning för närståendevårdaren.

2. KRITERIER FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

Stöd för närståendevård sköts av två handläggare och är därför uppdelat i två grupper – vårdbehövande under 65 år samt vårdbehövande över 65 år. Vårdbehövande under 65 år handläggs av socialarbetaren inom handikappservice medan vårdbehövande över 65 år handläggs av hemserviceledaren.

Stöd för närståendevård kan beviljas om den vård som närståendevårdaren tillhandahåller tillsammans med övriga social- och hälsovårdstjänster är tillräcklig med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet. En utgångspunkt för beviljande av stöd för närståendevård är att den vårdbehövande är i behov av vård och omsorg för att kunna klara sig i sitt eget hem.

2.1 Förutsättningar för närståendevård

I lagen om stöd för närståendevård fastställs allmänna förutsättningar för beviljande av stöd för närståendevård. Detta betyder att stöd för närståendevård endast kan beviljas om förutsättningarna uppfylls.

Förutsättningar för beviljande:

- En person behöver vård eller annan omsorg i hemförhållande på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom, handikapp eller av någon motsvarande orsak.
- En anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service.
- Den vårdbehövande godkänner närståendevårdaren samt närståendevården som vårdform.
- Närståendevårdarens hälsa och funktionsförmåga svarar mot de krav som närståendevården ställer.
- Närståendevården tillsammans med andra behövliga social- och hälsovårdstjänster är tillräcklig med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet.
- Den vårdbehövandes hem är lämpligt för den vård som skall tillhandahållas där.
- Beviljande av stöd bedöms vara förenligt med den vårdbehövandes bästa.

2.2 Vem kan bli närståendevårdare

För att bli närståendevårdare krävs att man endera är anhörig till den vårdbehövande eller står den vårdbehövande nära och att man är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service. Närståendevårdarens hälsa och funktionsförmåga ska motsvara de krav som närståendevården ställer.

Alltid när beslut fattas görs en helhetsbedömning av om närståendevårdaren klarar av de arbetsuppgifter som ingår i närståendevården. Med tanke på närståendevårdarens lämplighet för vårduppdraget kan handläggaren vid behov kräva ett läkarutlåtande över dennes hälsotillstånd.

Vid bedömningen beaktas närståendevårdarens

- fysiska och psykiska hälsotillstånd
- funktionsförmåga och resurser, bland annat förmågan att klarar av grundläggande dagliga göromål, sköta om medicinering, röra sig i och utanför hemmet
- sociala nätverk

Stöd för närståendevård kan inte beviljas om:

- Närståendevårdaren har en demenssjukdom eller psykiska hälsohinder som påverkar daglig verksamhet
- Närståendevårdaren har en hälsa och funktionsförmåga som hindrar henne eller honom från att fungera som närståendevårdare fastän det skulle gå att ordna med tillräcklig service och stöd för den vårdbehövande i hemmet
- Närståendevårdaren har missbruksproblem

2.3 Ansökan om närståendevård

Ansökan om stöd för närståendevård görs skriftligen på ansökningsblanketten för närståendevård. Ansökningsblanketten hittas på kommunens hemsida eller fås av handläggarna. Till ansökan ska ett C-läkarintyg (max 6 månader gammalt) över den vårdbehövandes hälsa bifogas. Ansökan med bilagor skickas till respektive handläggare.

På basen av ansökan tar handläggaren kontakt och kommer överens om ett hembesök till den vårdbehövande. Vid hembesöket bedöms den vårdbehövandes behov av vård och förutsättningarna för beviljande av stöd för närståendevård.

Ansökningshandlingar

- Ansökan om närståendevård med bilagor
 - C-läkrintyg över den vårdbehövandes hälsa
- Ansökan returneras på adressen: Förvaltningshuset i Oravais, Öurvägen 31, 66800 Oravais. Märk kuvertet ”Stöd för närståendevård”.

Handläggare

- Socialarbetare, handikappservice tel. (06) 3821 402 (telefonid mån-fre kl. 9.00–10.00)
- Hemserviceledare tel. (06) 3821 421 (telefonid mån-fre kl. 9.00–10.00)

2.4 Utvärdering av servicebehov för närståendevård för över 65-åringar

Vid ansökan om stöd för närståendevård görs alltid en mångsidig utvärdering av den vårdbehövandes och närståendevårdarens helhetsituation. Utvärderingen utförs av handläggaren i form av ett hembesök till den vårdbehövandes hem och sker tillsammans med den vårdbehövande och närståendevårdaren i form av observationer och intervjuer under hembesöket.

För att säkerställa en objektiv helhetsutvärdering av den vårdbehövandes behov av vård och omsorg används RAI Oulu Screener. Frågeformuläret består av ett stort antal frågor, med vars hjälp får man fram pålitliga testade mätresultat för funktionsförmågan. Centrala mätare i RAI Oulu Screener omfattar bedömning av kognitiv förmåga, sociala funktionsförmåga och fysisk funktionsförmåga. Bedömning och beslut grundar sig på en professionell helhetsbedömning och bedömningen görs tillsammans med klienten och hans anhöriga. Vid behov kan andra sakkunniga höras innan beslut tas, t.ex. minnesskötare, ansvarig sjukskötare vid Närsjukhuset i Oravais, socialarbetare och hemsjukvårdare.

Centrala mätare i RAI Oulu Screener

Mätare	Beskrivning
CPS (0-6)	Information om den kognitiva förmågan: korttidsminnet, om klienten kan göra sig förstådd, förmågan att fatta dagliga beslut samt om klienten kan äta själv.
ADL_H (0-6)	Ger information om hur klienten klarar dagliga aktiviteter såsom förflyttning i hemmet, måltider, toalettbesök och personlig hygien.
IADL (0-21)	Ger information om hur klienten klarar av att förbereda och laga måltider, hur hushållsarbete utförs, sköta ekonomi, hur mediciner sköts, hur telefonsamtal rings och mottas och hur klienten förflyttar sig med färdmedel.
DRS (0 - 14)	Symptom på depression
CHESS (0-5)	Mätaren bedömer hälsotillståndets stabilitet genom att beakta förekomsten av olika symptom, förändringar i förmågan att fatta dagliga beslut eller i funktionsförmågan samt terminala sjukdomar
Risk CAP	Information om det finns risk för försämrad funktionsförmåga
SRI/Geriatric Screener	Klientens förmåga att klara sig självständigt
MAPLe_5	Mäter vårdbehovet utifrån instrumentets övriga mätare. Värdet är mellan 1 (litet vårdbehov) och 5 (mycket stort vårdbehov)

Utvärdering av vårdbehov för närståendevård

- Utredning av den vårdbehövande och närståendevårdarens funktionsförmåga och resurser
- Individuella vårdssituationer

Centrala utvärderingsmetoder

- Observationer vid hembesök
- Intervjuer med den vårdbehövande och närståendevårdaren
- Mätinstrument för att bedöma vårdbehövarens funktionsförmåga och resurser med RAI Screener Oulu samt MMSE/CERAD vid behov
- Läkarutlåtande (C-läkarintyg) och vid behov utvärderingar av sakkunniga inom social- och hälsovårds som är delaktiga i vården

2.5 Kriterier för närståendevård för över 65-åringar

För beviljande av närståendevård för över 65-åringar förutsätts att den vårdbehövandes helhetsituation uppfyller både allmänna och specifika kriterier. Helhetsutvärderingen som görs tillsammans med den vårdbehövande och vårdaren ligger som grund för bedömning och beslut.

Allmänna kriterier för beviljande av stöd för närståendevård

- Stödet för närståendevård påverkas på alla nivåer av **vem som har huvudansvaret för vården**. Om vården uppfyller kriterierna för bindande och krävande närståendevård men ansvaret för vården i huvudsak vilar på någon annan än närståendevårdaren kan kommunen sänka stödet för närståendevård till en lägre nivå eller helt avslå stödet. Exempel på detta kan vara att den vårdbehövande har omfattande hemservice (mer än 2 hembesök per dag).
- Beviljande av stöd för närståendevård förutsätter inte att den vårdbehövande ständigt vistas i sin stadigvarande bostad. En kortare utlandsresa eller vistelse på sommarstället är inget hinder för utbetalning av stöd för närståendevård.
- **Enbart hjälp med ärenden och sysslor i hemmet** berättigar inte till stöd för närståendevård.
- Stöd för närståendevård beviljas inte om den **vårdbehövande bor i en offentlig eller privat verksamhetsenhet inom social- och hälsovården**, exempelvis på serviceboende eller äldreomsorgens vårdavdelning.
- Stöd för närståendevård är knutet till **hemkommunen**. Vid byte av hemkommun slutar utbetalningen på flytt dagen. Fortsatt stöd för närståendevård förutsätter att en ny ansökan skickas till den nya hemkommunen för ett nytt ställningstagande där.

2.6 Vårdarvode

Vårdarvodet för stöd för närståendevård är indelat i tre olika stödnivåer och betalas ut till närståendevårdaren. Kriterierna för de olika stödnivåerna baserar sig på hur bindande och krävande vården är.

Specifika kriterier och stödnivåer för beviljande av närståendevård

Kriterier för hur bindande och krävande närstående vården är	Stödnivå
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vårdtagaren har ett måttligt vårdbehov MAPLe_5 värdet är minst 2 ▪ Vårdtagaren är inte förmögen att klara sig självständigt SRI:2 	Grundstöd 413,45 €/mån

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Den vårdtagaren har ett behov av fortgående och regelbunden daglig vård, omsorg, handledning och övervakning i personliga dagliga funktioner (förflyttning, personlig hygien, toalettbesök, på- och avklädning, ätande och /eller medicinintag). ▪ Vårdtagaren kan inte uträtta dagliga ärenden (inköp, hushållsarbete, tillredning av måltider) utan handledning eller hjälp ▪ Hjälpbehovet är ett dagligt fortgående hjälpbehov, flera gånger per dag. ▪ Den vårdtagaren kan bo ensam och kan lämnas ensam ett antal timmar. Vårdgivaren kan utföra förvärvsarbete på del- eller heltid. ▪ Vården är ett alternativ till hemvård eller vård på en hemvårdsenhet. 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vårdtagaren har ett stort hjälpbehov MAPLe_5 värdet är minst 3 ▪ Vårdtagaren är inte förmögen att klara sig självständigt ▪ Den vårdtagaren har ett stort behov av vård, omsorg, handledning och övervakning i flera personliga dagliga funktioner (förflyttning, personlig hygien, toalettbesök, på- och avklädning, ätande och medicinering). ▪ Vårdtagaren kan inte uträtta dagliga ärenden inköp, hushållsarbete, tillredning av måltider) utan hjälp ▪ Hjälpbehovet binder vårdaren kontinuerligt under dagen och tidvis nattetid. ▪ Den vårdtagaren kan inte bo ensam men kan lämnas ensam kortare stunder. ▪ Utan vårdarens insatser skulle vården sannolikt kräva omfattande hemservicetjänster alternativt vård på ett effektiviserat serviceboende 	Förhöjt stöd 550,75 €/mån
<p>. Vårdtagare har ett omfattande och kontinuerligt hjälpbehov MAPLe_5 värdet är 4-5</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Den vårdbehövande har ett omfattande behov av vård, omsorg och övervakning i många personliga dagliga funktioner (medicinering, förflyttning, personlig hygien, toalettbesök, på- och avklädning, ätande). ▪ Vårdtagaren kan inte uträtta dagliga ärenden. ▪ Hjälpbehovet binder vårdaren regelbundet dygnet runt. ▪ Vårdbehövande kan inte bo ensam och inte heller lämnas ensam hemma. ▪ Vården är ett alternativ till vård på äldreomsorgens vårdavdelning. ▪ Beviljas för en tung övergångsperiod eller för personer i terminalvård 	

2.7 Beslut om beviljande av stöd för närståendevård för över 65-åringar

Stöd för närståendevård utgör en servicehelhet som bör vara tillräcklig med hänsyn till den vårdbehövandes och närståendevårdarens behov. Beviljandet av stöd skall alltid vara förenligt med den vårdbehövandes bästa. Detta villkor understryker betydelsen av den vårdbehövandes vilja vid valet av vårdform och närståendevårdare.

Vid beviljandet av stöd för närståendevård utvärderas:

- Den vårdbehövandes behov av vård och omsorg
- Vilken del av vården och omsorgen som kan ges med hjälp av närståendevårdaren eller andra anhöriga och närstående
- Den vårdbehövandes behov av socialvårdstjänster som stöd för närståendevården
- Om den vårdbehövandes hem är till sina sanitära och övriga förhållanden lämpligt för vården.
- Behovet av ändringsarbeten i den vårdbehövandes bostad samt anskaffning av redskap, anordningar och hjälpmedel

Beslut om beviljande eller avslag av stöd för närståendevård utgår ifrån lagstiftning, kommunens kriterier och helhetsutvärdering utgående ifrån hembesök, mätvärden och läkarutlåtande. Beslut gällande vårdarvodets storlek baserar sig på en utvärdering av hur bindande och krävande vårdbehövandes vård är med individuell prövning. När beslutet är gjort delges både den vårdbehövande och närståendevårdaren ett skriftligt beslut med rättelseanvisningar.

3. STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD INNEFATTAR

För den vårdbehövande innefattar stöd för närståendevård möjligheten att bo kvar hemma trots nedsatt hälsa och funktionsförmåga, social- och hälsovårdstjänster enligt vård- och serviceplan samt tjänster som ges under närståendevårdarens ledighet. För närståendevårdaren innefattar stöd för närståendevård tjänster som stöder vårdarens vårduppdrag, vårdarvode, ledighet om vården är bindande, pensions- och olycksfallsförsäkring samt socialservice.

3.1. Tjänster till stöd för närståendevårdarens vårduppdrag

Stöd för närståendevård omfattar vårdarvode, tjänster som tillhandahålls den vårdbehövande samt stöd till närståendevårdaren. Stödet till närståendevårdaren ska ge kraft åt närståendevårdaren att orka med vårduppdraget samtidigt som det fokuserar på det sociala välbefinnandet. Stödet fås från organisationer/föreningar och består av kamratstöd, rehabilitering, rekreation, utbildning och anpassningsträning.

Kommunen ska vid behov förbereda närståendevårdare för vårduppdraget och ordna utbildning. Syftet med utbildningen är att främja utvecklandet av närståendevårdarens kunskaper och upprätthållandet av deras färdigheter under vårdtiden. Utbildningens art och innehåll bestäms i enlighet med närståendevårdarens individuella behov och kraven på vårdsituationen. Den uppdaterade lagstiftningen om stöd för närståendevård (2005/937) som trädde i kraft den 1.7.2016 förutsätter att närståendevårdarnas förberedelser för vårduppdraget tillämpas senast från och med den 1.1.2018.

Kommunen ska också vid behov ordna undersökningar av närståendevårdarens välmående och hälsa samt sådana social- och hälsovårdstjänster som stöder vårdarnas välmående och vårduppdrag. Med undersökningar av välmående och hälsa avses undersökningar av närståendevårdarens välmående, hälsotillstånd och funktionsförmåga som genomförs genom kliniska undersökningar eller med andra ändamålsenliga och tillförlitliga metoder samt sådana utredningar av hälsotillstånd och sådan rådgivning som främjar välmående och hälsa.

Undersökningar om närståendevårdarnas välmående och hälsa riktas i första hand till närståendevårdare som gjort avtal om närståendevård med kommunen. Undersökningarna är frivilliga och avgiftsfria för närståendevårdaren. En undersökning av närståendevårdarens välmående och hälsa behövs inte nödvändigtvis då närståendevårdaren omfattas av företagshälsovården eller då det är fråga om kortvarig närståendevård. Det är rekommendabelt att närståendevårdare erbjuds möjlighet till

undersökning ungefär med 2 års mellanrum. Närståendevårdarnas hälsoundersökningar ordnas av hälsocentralen och vid önskan om en hälsoundersökning kontaktas hälsocentralen.

Telefon- och sjukvårdsrådgivning, tel. 06 385 2200, vardagar kl. 8.00–16.00.

3.2 Vårdarvode till närståendevårdare

Vårdarvodet beviljas på olika nivåer beroende på hur bindande och krävande vården är vilket förklaras närmare i de specifika kriterierna (kapitel 2.6). Arvodet betalas till vårdaren månatligen och är skattepliktig inkomst vilken justeras varje kalenderår med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Arvodet kan betalas från och med början av den månad då ansökan om stöd för närståendevård kommit in.

Om förutsättningarna för stöd för närståendevård fylls men man inte kan bevilja vårdarvode inom budgetens ramar kan man låta ansökan vänta på att anslag frigörs. När medlen frigjorts kartlägger man vårdssituationen för de som fått beslutet att vänta och beviljar i den situationen närståendevård till den som är mest i behov av vård och omsorg och närståendevårdaren beviljas arvode.

Direktiv om **vårdarvodets minimibelopp och indexjustering** ges årligen av Social- och hälsovårdsministeriet till kommunerna. På kommunnivå fastställer sedan Omsorgsnämnden de årliga nivåerna på vårdarvodena. Enligt social- och hälsovårdsministeriets direktiv är minimibelopp för vårdarvode från och med den 1.1.2017 392 €/mån.

I fall närståendevårdaren tillfälligt under en tung övergångsfas är förhindrad att arbeta för egen eller någon annans räkning är arvodet minst 784,01 €/mån, förutsatt att vårdaren under denna tid har

- 1) arbetsinkomster som är ringa,
- 2) inte har rätt till specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004)
- 3) inte har rätt till alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002)

Vårdarvodet kan enligt avtal fastställas till ett lägre belopp än vad som föreskrivs ovan ifall om

- 1) vården binder vårdaren i mindre utsträckning än vad som förutsätts och behovet av vård och omsorg är ringa eller
- 2) vårdaren anför särskilda skäl till det

Vårdarvoden för närståendevård fr.o.m. 1.1.2021

Stödnivåer	Vårdarvode	
	Närståendevård	Vikarierande närståendevård
Grundstöd	413,45 €/mån	32,37 €/dygn
Förhöjt stöd	550,75 €/mån	64,66 €/dygn
Omfattande stöd	921,46 €/mån	97,03 €/dygn

Vårdarvodet utbetalas den 15:e varje månad (ifall 15:e infaller på en helg betalas arvodet ut på sista vardagen före den 15:e). Arvodet betalas för föregående månad, exempelvis arvode för november betalas ut i december. Handläggarna redovisar månatligen till lönekansliet och alla förändringar i närståendevården meddelas till handläggarna före den 5:e varje månad så att arvodet stämmer när det betalas ut.

3.3 Lagstadgad ledighet

Alla närståendevårdare som har ingått avtal om stöd för närståendevård har rätt till minst två dygn ledigt per kalendermånad. En närståendevårdare som erhåller stöd för närståendevård har rätt till minst tre dygns ledighet per månad, då hon eller han i ett sträck eller med färre avbrott varit dagligen bunden till vårdarbetet dygnet runt eller fortlöpande. Under närståendevårdarens ledighet ordnas följande tjänster för den vårdbehövande:

- Anlitande av vikarierande närståendevårdare
- Hemservice (ordnas främst för vårdtagare vars närståendevårdare beviljats grundstöd)
- Intervallvård vid kommunens boendeenheter

För vården under lagstadgad ledighet betalar den vårdbehövande en självriskandel som fastställs enligt lag. För tillfället är den högsta avgiften som tas ut 11,40 €/ledigt dygn år 2018. Ifall servicen är helt eller delvis kostnadsfri uppbärs ingen klientavgift.

Närståendevårdarens rätt till ledighet

- Rätt till minst 2 dygn ledigt/kalendermånad
- Rätt till minst 3 dygn ledigt/kalendermånad om närståendevårdaren oavbrutet eller med få avbrott varit bunden till vården dygnet runt eller fortgående varje dag.
- Man anses vara bunden till vården dygnet runt även om den vårdbehövande regelbundet anlitar social- och hälsovårdstjänster, får rehabilitering eller undervisning utan för hemmet under liten del av dygnet.
- Lagstadgad ledighet kan tas ut i form av flera ledigheter som är kortare än 1 dygn förutsatt att ledigheternas längd sammanlagt är högst 1 dygn (ska kommas överens om i avtalet om stöd för närståendevård).
- Närståendevårdare har rätt att ta ut lagstadgade ledigheter regelbundet varje månad.
- Kalenderårets lediga dagar kan sparas och sedan tas ut som en längre ledighet (ledighet som tjänats in under december tas senast ut den 31.3 under följande år).
- Kommunen skall sörja för att vården av den vårdbehövande ordnas på ett ändamålsenligt sätt under vårdarens ledighet.
- Lediga dagar och rekreationsledighet minskar inte vårdarvodets storlek.

Vad räknas som avbrott i vården?

- **Avbrott som gör närståendevården mindre bindande** i sådan grad att närståendevårdarens rätt till ledighet minskar från 3 till 2 dygn per kalendermånad är situationer där huvudansvaret för vården tillfälligt har legat hos någon annan, exempelvis vid närståendevårdarens sjukdom eller liknande.
- Avbrott som sträcker sig över 30 dagar där den **vårdbehövande tillfälligt får annan vård än närståendevård**. I dessa fall avbryts utbetalningen av vårdarvodet när avbrottet sträcker sig över 30 dagar (lagstadgad ledighet tjänas inte in för tiden utan vårdarvode).

3.4 Service under närståendevårdarens ledighet och annan frånvaro

För att servicen under närståendevårdarens ledighet ska motsvara de individuella behov som finns inom närståendevården planerar handläggarna tillsammans med närståendevårdaren och den vårdbehövande servicens innehåll och omfattning. Den planerade servicen antecknas också i vård- och serviceplanen.

3.4.1 Vikarierande närståendevårdare

En närståendevårdare kan anlita en vikarierande närståendevårdare under sin ledighet. Närståendevårdaren ansvarar själv för att finna en vikarie, till exempel en anhörig eller annan lämplig person och vikariens lämplighet för uppgiften bedöms på samma sätt som för den egentliga närståendevårdaren. Vårdarrangemanget ska också vara i enlighet med vårdtagarens intresse. Avtal med den vikarierande närståendevårdaren görs upp tillsammans med handläggarna innan vikarien anlitas. I fråga om vikariens arbetsrättsliga ställning samt pensions- och olycksfallsförsäkringsskydd gäller samma bestämmelser som för ordinarie närståendevårdare.

Vikariens arvode följer en av kommunen fastställd summa och för varje dag som en vikarierande närståendevårdare anlitas går det åt en lagstadgad ledighetsdag oavsett hur länge vikarien är anlitad (max ett dygn). Ingen självrisk uppbärs av närståendevårdaren för anlitan av vikarie.

Ifall vårdtagaren vårdas hemma hos den vikarierande närståendevårdaren betalas även en kostnadsersättning på 13,75 € per dygn.

3.4.2 Hemservice

Service under närståendevårdarens ledighet och frånvaro kan även ordnas via hemservice. Kortvarig frånvaro kan exempelvis vara närståendevårdarens läkarbesök, uträttande av ärenden och liknande. Hjälp från hemservice vid kortvarig frånvaro (2-3 timmar) planeras i samband med uppgörande av vård- och serviceplan. Vid service under kortvarig frånvaro faktureras tillfällig hemserviceavgift alternativt månadsavgift om behovet av service vid kortvarig frånvaro är kontinuerligt.

Vid lagstadgad ledighet planeras hemservice främst för närståendevårdare som erhåller grundstöd för att säkerställa att vården av den vårdbehövande ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

3.4.3 Intervallvård

Intervallvård ordnas främst vid äldreomsorgens boendeenheter. Intervallvård ordnas när det på grund av den vårdbehövandes behov inte är möjligt att ordna ledigheten på annat vis.

3.5 Pensions- och olycksfallsförsäkring till närståendevårdaren

Närståendevårdaren står inte i anställningsförhållande enligt arbetsavtalslagen (55/2001) till den kommun som har ingått avtalet eller till den vårdbehövande eller den vårdbehövandes vårdnadshavare. Bestämmelser om pensionsskydd för närståendevårdare finns i lagen om kommunala pensioner (549/2003).

En kommun som har ingått ett avtal om stöd för närståendevård ska för vårdaren teckna försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På närståendevårdaren tillämpas vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om arbetstagare och på kommunen tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare. Med

avvikelse från 71–78 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar används som årsarbetsinkomst beloppet av det i 5 § i denna lag avsedda vårdarvodet per år. Med avvikelse från 58 och 59 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten (30.12.2015/1646).

Stödet för närståendevård kan ha effekter på förmåner från Folkpensionsanstalten och Arbetskraftsbyrån. Närståendevårdaren ska själv kontrollera vilka effekter stödet har på andra förmåner.

4. AVTAL OM NÄRSTÅENDEVÅRD

Vid beviljande av stöd för närståendevård gör handläggaren upp ett uppdragsavtal om stöd för närståendevård mellan kommunen och vårdaren. Som bilaga till avtalet gör hemserviceledaren tillsammans med den vårdbehövande och vårdaren upp en vård- och serviceplan för den vårdbehövande. Vårdarvodets storlek beror på hur bindande och krävande vården är.

Avtalet om närståendevård skall innehålla uppgifter om

- Vårdarvode och betalningsätt
- Rätt till lediga dagar
- Ordnande av ledighet
- Ett tidsbegränsat avtals längd
- Utbetalning av vårdarvodet när vården avbryts av skäl som beror på vårdaren eller av andra än hälsoskäl som beror på den vårdbehövande

Ett avtal om närståendevård gäller tills vidare. Av särskilda skäl kan avtalet ingås för viss tid. Avtalet utvärderas vid behov.

Den vård- och serviceplan som bifogas avtalet anger omfattningen av och innehållet i den vård som närståendevårdaren ger och omfattningen av och innehållet i andra social- och hälsovårdstjänster som den vårdbehövande behöver.

Uppsägning och hävning av ett avtal om stöd för närståendevård

Kommunen kan säga upp ett avtal om närståendevård så att det upphör att gälla tidigast 2 månader efter uppsägningen och närståendevårdaren så att det upphör att gälla tidigast 1 månad efter uppsägningen. Om den vårdbehövandes eller närståendevårdarens hälsa eller säkerhet äventyras av att avtalet fortsätter att gälla kan parterna häva avtalet med omedelbar verkan.

Oavsett uppsägningstiden upphör avtalet att gälla vid utgången av den månad då vården blivit obehövlig till följd av förändringar i den vårdbehövandes hälsotillstånd. Om närståendevården avbryts tillfälligt av skäl som beror på den vårdbehövandes hälsotillstånd avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter 1 månad.

5. VÅRD- OCH SERVICEPLAN

En vård- och serviceplan för närståendevård görs upp med alla som beviljats stöd för närståendevård. Vård- och serviceplanen görs upp av handläggaren tillsammans med närståendevårdaren och den vårdbehövande och fungerar som en sammanställning över närståendevårdens innehåll och omfattning.

Vård- och serviceplanen innehåller:

- Omfattningen av och innehållet i den vård som närståendevårdaren ger
- Omfattningen av och innehållet i andra social- och hälsovårdstjänster som den vårdbehövande behöver
- Omfattningen av och innehållet i tjänster till stöd för närståendevårdarens vårduppdrag
- Hur vården av den vårdbehövande ordnas under vårdarens ledighet, besök som hänför sig till hälso- och sjukvård eller annan frånvaro
- Närståendevårdarens syn på sin egen hälsa och ork samt stöd till närståendevårdaren

Ändringarna av lagen om stöd för närståendevård innebär att en betydande del av avtalen om närståendevård och de vårdbehövandes vård- och serviceplaner måste uppdateras så att de motsvarar de nya bestämmelserna i lagen. Genomförandet av ändringarna kräver dock inte att avtalen om närståendevård sägs upp utan de behövliga ändringarna görs som justeringar av avtalen och planerna. Avtalen om närståendevård och vård- och serviceplanerna ska motsvara de nya bestämmelserna i lagen om stöd för närståendevård senast den 1.4.2017.

6. BEGREPPSDEFINITIONER

Begreppsdefinitioner enligt lagen om stöd för närståendevård (2005/937)

Närståendevård att vård av och omsorg om en äldre, handikappad eller sjuk person ordnas i hemförhållanden med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära.

Avtal om närståendevård ett uppdragsavtal om ordnande av närståendevård som ingåtts mellan vårdaren och den kommun som svarar för ordnandet av vården.

Närståendevårdare en anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära och som ingått ett avtal om närståendevård.

Stöd för närståendevård en helhet som omfattar behövliga tjänster som tillhandahålls den vårdbehövande samt vårdarvode till närståendevårdaren, ledighet och service till stöd för närståendevården.

Eget arbete som utförs i eget eller en familjemedlems företag, affär eller yrke eller inom lant- eller skogsbruk, i eget eller i något annat hushåll och självständigt vetenskapligt eller konstnärligt arbete samt heltidsstudier.